AN INGRESSION IN THE CONTEMPORARY SHORT-STORIES

Raluca – Nicoleta Uilean (Isciuc)
PhD. Student, University of Medicine, Pharmacy, Science and Technology of Târgu Mureș

Abstract: This volume represents an incursion into the current literature. The book coordinated by Andreea Răsuceanu brings together eighteen captivating stories. It is a precursory book, a book of contact with postmodern literature, which has the role of activating the lust for reading and at the same time can be perceived as a panorama of the current literature, in which known writers are included, but also writers at the beginning of the writer's career. In addition, the present anthology also includes a presentation of each author, thus providing a short bio-bibliographic album.

Keywords: literature, prose, diversity, postmodernism, themes

Postmodernismul poate fi perceput ca o ruptură, dar și ca o continuare a modernismului, prin recuperarea frecventă a trecutului, ce oferă narativității o formă nouă, imprecisă, incompletă, impură. În literatura românească, acest curent, sau, mai bine zis, această perioadă, începe odată cu generația `80, urmată de scriitori *Școlii de la Târgoviște* și de cei care frecventau *Cenaclul de luni* al lui Manolescu. Se simte cu precădere, în opera unor scriitori contemporani ca: Mircea Cărtărescu, Ștefan Agopian sau Ioan Groșan.

Lucrarea de față se oprește asupra volumului *16 Prozatori de azi. lit*, apărut la finele anului trecut, sub tiparul editurii Humanitas. În calitate de coordonator al cărții, Andreea Răsuceanu adună laolaltă șaisprezece prozatori contemporani, născuți între anii `60 -`80. Aleșii sunt următorii: Diana Bădica, Lavinia Braniște, Vitalie Ciobanu, Dan Coman, Bogdan Coșa, Augustin Cupșa, Tudor Ganea, Adela Greceanu, Mihai Mateiu, Ioana Nicolaie, Veronica D. Niculescu, Cosmin Perța, Bogdan Răileanu, Corina Sabău, Sebastian Sifft și Tatiana Țîbuleac. Această antologie cuprinde nu mai puțin de optsprezece proze scurte, care reprezintă pentru cititorul de azi o pistă spre romanele sau volumele de proză ale acestor scriitori. Unele au fost scrise special pentru această colecție, iar altele reprezintă decupaje din romane în lucru.

Consider că este o carte premergătoare, o carte a contactului cu literatura postmodernă, care are rolul de a activa pofta de citit și în același timp, poate fi percepută ca o panoramă a literaturii actuale, în care sunt cuprinși scriitori cunoscuți, dar și scriitori la început de drum. Pe lângă toate aceste narațiuni originale, volumul de față, ne oferă o prezentare biografică și bibliografică despre fiecare autor în parte, familiarizându-ne astfel cu viața și opera lor.

La o simplă lectură, atât un elev de liceu, cât și un simplu pasionat de citire, poate să observe care sunt tendințele prozei scrise acum și care sunt principalele ei caracteristici. Cu fiecare pagină ne izbește diversitatea, formularea subiectului sau tematica acestuia. Spațiile și

BDD-A29730 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 22:00:04 UTC)

stările prin care ne poartă aceste texte sunt și ele dintre cele mai variate. Vorbim despre spații reale (satul, orașul, fabrica, școala românească), dar și despre trăiri sufletești (povești de dragoste, nebunie, boală, relații de familie, moarte), toate acestea redate printr-un procedeu al veridicității, de către ,,vocile cele mai convingătoare ale momentului”[1].

Antologia debutează cu povestea unei mame singure, ademenită de lumea *facebook* (spațiu care îi permite să evadeze dintr-un trecut dominat de violență), într-un oraș în care ,,străzile sunt tăcute ca mormintele”[2].

Textul este semnat de Diana Bădica și este numit *Unfriend*. Acțiunea este simplă și se petrece între o mamă (o asistentă pensionară) și fiica ei. Prin intermediul fetei ne transpunem în timpul comunismului, pe vremea când ea era doar un copil. Amintirea copilăriei îi reînvie în minte figura unui tată agresiv, violent și imaginea unei familii în care predominau certurile. Punctul culminant al acestor amintiri triste, este reprezentat de bătaia dintre cei doi părinți. Tatăl era revoltat de ce mama trebuia să facă postliceala de asistente, iar aceasta din urmă, traumatizată, arsă cu fierul de călcat și dornică de emancipare ,,se deștepta pe zi ce trecea și prindea curaj să-l înfrunte”[3]; ajunge chiar să-l numească *criminal*. În urma acestei căsnicii nefericite, nu rămânea decât imaginea unei fetițe înecate în lacrimi, care participa, fără voia ei, la scandalurile iscate între cei doi adulți.

În *Cuiburile* Laviniei Branișteț, personajele prestează servicii mărunte (Nuța îi făcea pedichiura vecinei Maria, iar Doru se ocupa cu colectarea deșeurilor) în schimbul unor sume sau obiecte nesemnificative; evenimentele se petrec în preajma fabricii de lapte, o rămășiță reală a epocii comuniste. Pasiunea pentru lucrurile ieșite din uz, îl preocupă și pe Oreste, personajul schizofrenic, degustător de artă, al lui Vitalie Ciobanu, care alcătuiește figura dascălului eșuat, claustrat în spațiul unui bloc de apartamente. Personajele sunt puține (un fiu și o mamă) și sunt prezentate activitățile unor locatari de bloc. Profesorul de estetică deținea o gheretă cu lucruri vechi (,,lămpi de gaz, porțelanuri recondiționate, obiecte de veselă argintată ieșite din modă”[4]) și întruchipa tipul personajului mereu sociabil. Locuia împreună cu mama sa paralizată. Fiul reprezenta singurul liant dintre femeie și lumea exterioară. Informațiile la care lua parte bătrâna erau limitate; femeia asculta muzică populară la aparatul de radio, dar, în rest, Oreste scotea bateriile pentru a nu lua parte la noutățile vremii. Fiul, intelectualul care se delecta cu lecturi din Goethe, se limita la un trai precar, întreținându-se din pensia mică a mamei și din puținele sale vânzări. Povestea celor doi se termină odată cu arderea gheretei, moment în care ei dispar, iar în urma lor nu rămâne decât un apartament gol și o posibilă sinucidere fără dovezi.

În *Caolinul Rebrișoara* (fragment din romanul în lucru *Gersa*) ne mutăm din spațiul citadin în cel al vieții rurale. Cele unsprezece părți scurte prezintă preocupările lui Kempes, băiat sărman de la țară. Acțiunea se petrece pe tărâmurile năsăudene. Textul lui Dan Coman este traversat de o serie de cuvinte *licențioase*, care dezvăluie prezența acută a postmodernismului. Mai departe, fragmentul restrâns al lui Bogdan Coșa, ne plasează în incinta unui sanatoriu, iar

[1]Andreea Răsuceanu (coord.), *16 Prozatori de azi. lit*, Editura Humanitas, București, 2018, p.7
[2]*Ibidem*, p. 11
[3]*Ibidem*, p. 14
[4]*Ibidem*, p. 29

BDD-A29730 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 22:00:04 UTC)

acțiunea este produsă de un număr redus de personaje: pădurarul, Coca (sora acestuia), fetița, bătrâna, Angela. Monotonia narațiunii este spartă și capătă viață, prin băiețelul sănătos născut de Mioara. Urmează textul lui Augustin Cupșa, pe cât de scurt, pe atât de încâlcit. Ambiguitatea povestirii este dată de multitudinea de personaje și de cuvintele englezești (*my boy, regular fit*) care îmbibă textul.

Tudor Ganea ne prinde cu textul său (*Iod*) în care extirparea unei tumori ocupă tot spațiul. Întregul episod este marcat de figura bolnavului (Radu Ionescu), arhitectul care suferea de cancer și aștepta ziua cea mare a operației.

Mutele Adelei Greceanu, expun povestea unei fete bătrâne, Pulheria, care, după o relație amoroasă eșuată, se destinde, la cei cincizeci și doi de ani, cu episoade din *Tom și Jerry*. Poate că ar fi avut o șansă dacă părinții nu i-ar fi interzis ieșitul la discotecă și nu l-ar fi respins pe Costel, locotenentul-major. Apartamentul lor adăpostea doi frați fără noroc, un tată bolnav și o mamă nefericită. Fata, despre care se spunea în bloc că ar fi fost batjocorită în copilărie de propriul frate, lega acum o prietenie ciudată, cu vecina Mioara (o fată care înviase din morți), iar preocuparea bizară a celor două fete nemăritate, era vizionarea de filme deochiate, obicei cu care-și omorau timpul și care era spart adesea de câte un episod amuzant din desenele animate. Viața Pulheriei are o cotitură în momentul în care vecina Mioara se mărită în cele din urmă. Pasiunea pentru desene rămâne neclintită, însă ea trece acum prin etapa religioasă a vieții, în care frecventează mersul la biserică. Textul acesta oferă și unele surprize, cum ar fi: un posibil incest, ce nu poate duce decât la ceva rău, și anume, la eșuarea personajelor și la confruntarea acestora cu propriul destin.

Într-un alt text semnat de Mihai Mateiu (*debut & post*), ni se prezintă din nou traiul unei familii nefericite (cu un tată bețiv, un fiu care nu promovase examenul de admitere la facultate și o mamă nevoită să îndure toate acestea). Avem și de data aceasta un personaj care trebuie să reziste destinului și care dorește să se salveze. Hybrisul își face simțită prezența aici, prin povestea tânărului de optsprezece ani, căruia nu-i evoluează spre bine nici măcar relația cu Irma, iubita lui. Finalul acestei proze, ne aduce oarecum la mal, prin relația vicleană pe care bărbatul o leagă mișelește, cu Manuela, partenera prietenului său Zinu.

Pe la mijlocul volumului, ne amintim de povestea Agustinei (copila dintr-o familie mare) din romanul *Pelinul negru*. Suntem plasați în comunism, mai exact, în spațiul copilăriei, în sânul unei familii numeroase. Facem cunoștință cu mediul acesteia și cu spațiul școlii, prin intermediul fetiței, care ne spune atât de naiv: ,,Căci a fi constrâns să ieși în fața clasei, la nouă ani, în chiloți și maiou, și a fi verificat dacă nu cumva ai murdărie prin locurile ascunse ale corpului, cum ar fi subsuoara, sau a ți se aplica o pedeapsă strașnică fiindcă nu ți-ai tăiat unghiile sau, și mai de necrezut azi, a ți se scoate prima măsea de către însuși învățătorul, cu un clește exersat pe fălcile celor mai mulți școlari din clasă, era ceva destul de firesc”[5].

Cele două povestiri, *Vaca galbenă comunistă* și *Insigna cu stemă*, refac tabloul aspid al copilăriei de dinainte de `89, pe când se răbda foame, se stătea la coadă pentru o pâine, se intona imnul și cântecele patriotice și se executau pedepsele tovarășului învățător. În prima poveste, scena cea mai traumatizantă este cea în care se prezintă moartea vacii care dădea mult lapte.

[5]*Ibidem*, p. 133

BDD-A29730 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 22:00:04 UTC)

Episodul acesta negru rămâne întipărit în mintea fetei, care nu înțelegea de ce a trebuit să fie îngropată, pe când ar fi fost numai bună pentru săturarea celor opt frați.

Ce de-a doua povestire readuce echilibrul fetei, care, mutată la școala din satul bunicilor, ducea acum un trai mai bun. Iată cum îl percepe: ,,Mâncam singură la masă, uneori mămăligă cu miere, dar cel mai des mâncare cu carne, căci din casa bunului nu lipsea. Singura mea treabă era școala. Nu tu miei de păzit, nu tu muncă pe-afară, nici măcar așa, mai ușoară, ca scosul de cartofi din pământ. Doar la cules de mere-am fost”[6].

Povestea cu numărul 12 (*Trezirea*) este un fragment de roman, în care predomină descrierile lungi, detaliate. Femeia (un personaj care rămâne necunoscut, pentru că nu primește nume) face o călătorie cu trenul până la casa părintească. Prozatoarea transformă personajul într-un adevărat narator, prin intermediul căruia casa și grădina părinților (spații care mai păstrează încă urmele trecutului), sunt readuse la viață prin rememorarea unor amintiri și prin prezentarea amănunțită a decorului care le compune. Iată o descriere în care regăsim acele obiecte comune perioadei ceaușiste, întâlnite cu frecvență în majoritatea locuințelor: ,,între pat și mașina de cusut, între șase uși de dulapuri ticsite de lucruri, unde n-au loc două umerașe cu hainele mele, între geamantane mai bătrâne ca mine și încuiate de câteva decenii cu cheia, da, eu sunt, femeia asta, cu o cană neagră în mână, privind ciucurii perdelei”[7]. Tehnica reconstrucției este cea care domină majoritatea prozelor incluse în acest volum, procedeu pe care îl regăsim și în textul Veronicăi Niculescu.

Cosmin Perța continuă șirul poveștilor, cu o scriere dedicată Taberei de literatură de la Sângeorz-Băi. Istorisirea aceasta pare destul de ciudată. Personajul (o femeie) este singur, într-un hotel de unde nu putea să evadeze, iar singurele sale preocupări erau lectura și muzica. Fantasticul este introdus aici prin zborul femeii, care se înalță cu ajutorul părului, ce ,,se întinde ca două aripi uriașe de corb”[8]. Un alt prozator favorizat (care publică două texte) este Bogdan Răileanu. În primul text, *Rime mici*, se descrie o zi obișnuită din culisele unui platou de filmare, unde protagonistul, un bărbat de treizeci și șapte de ani, își dorea să renunțe la munca în publicitate, pentru a se dedica scrisului. Cea de-a doua scriere, *O seară pe plajă,* se dovedește a fi un text care respinge, prin cuvintele cu caracter erotic, care sunt folosite până la refuz, obosind parcă textul, dar și cititorul.

Spre finalul cărții, Corina Sabău aduce în vizor forfota din incinta unei fabrici (loc întâlnit adesea în prozele acestei antologii) de confecții în care muncitoarele purtau halat albastru. Această scriere este urmată de *Fuga* lui Sebastian Sifft. Protagonistul, un bărbat de patruzeci și cinci de ani trăiește o relație extraconjugală cu *K* (relație care întrerupe mersul normal al lucrurilor), femeia care-l transformă într-un adevărat îndrăgostit. Textul este tăiat constant de pasaje în engleză, procedeu prin care se introduce fragmentarismul (specific postmoderniștilor). Tatiana Țîbuleac este cea care încheie ciclul poveștilor, printr-un text intitulat *Accidentul*, în care mai multe fragmente par puse cap la cap, într-un mod delirant, ce transformă proza într-una incertă. Monotonia lecturii este spulberată de chipul frumos al Milei, care zăcea pe

[6]*Ibidem*, p. 142
[7]*Ibidem*, p. 156
[8]*Ibidem*, p. 175

BDD-A29730 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 22:00:04 UTC)

stradă (în urma unui accident) înotând în marea de culori ce se prelingeau sălbatic pe asfalt, formând un curcubeu multicolor.

Volumul coordonat de Andreea Răsuceanu, reprezintă o mostră din proza scurtă a prezentului, o proză a scriitorilor români ,,contemporani cu Microsoft și Apple, cu Bill Gates sau Steve Jobs”[9]. Tresărim la majoritatea acestor pagini de proză, atunci când sunt redate pasaje de text despre copilăria personajelor sau atunci când ne reîntoarcem în timp, într-un comunism cu legi stricte, recunoscându-ne pe noi înșine într-un timp trăit deja.

Trăsăturile specifice postmodernismului sunt foarte ușor de identificat în toate fragmentele enunțate anterior. Odată cu schimbările pe care le suferă societatea (ex. tehnologizarea) în literatura română se începe o adevărată comparație cu tot ceea ce a însemnat comunismul. Ceea ce au în comun scrierile din antologia de față sunt: fragmentarismul, colajul, resurecția realului și biografismul, criza interiorizării și a identității, halucinație, reverie și un puternic sentiment de prizonierat. Acești autori au în comun epoca scriiturii (sechelele regimului comunist), personajele (portretizate atent, insistându-se pe detalii) și limbajul, care le permite să aducă în proza actuală un soi de spovedanie liberă a scriitorului care până nu demult fusese înrolat. Postmoderniștii din această culegere, frecventează cu precădere ,,analiza evenimentelor, descripția obiectelor, precum și îmbinarea memoriei cu prezentul”[10].

Volumul de față reprezintă o flacără vie a lumii de azi, o scriere variabilă, dar și una uniformă, prin recuperarea trecutului traumatic, prin obsesia pentru repovestirea copilăriei și prin fragmentarea de tip șotron, în care suntem plasați mereu, de la un eveniment la altul, realizându-se astfel, o proză ce deschide apetitul la fiecare pagină.

BIBLIOGRAPHY

Bibliografie primară

Răsuceanu, Andreea (coord.), *16 Prozatori de azi. lit*, Editura Humanitas, București, 2018

Bibliografie critică

Bădărău, George, *Postmodernismul românesc*, Editura Institutul European, Iași, 2007

Boldea, Iulian, *Scriitori români contemporani*, Editura Ardealul, Târgu Mureș, 2002

Gheorghișor, Gabriela, *Monograme: configurări ale prozei contemporane actuale*, Editura Aius, Craiova, 2012

Manolescu, Nicolae, *Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc*, Editura Paralela 45, Pitești, 2014

[9] Nicolae Manolescu, *Istoria literaturii române pe înțelesul celor care citesc*, Editura Paralela 45, Brașov, 2014, p. 298

[10] George Bădărău, *Postmodernismul românesc*, Editura Institutul European, Iași, 2007, p. 52

BDD-A29730 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 22:00:04 UTC)

Petraș, Irina, *Literatură română contemporană*, Editura Ideea Europeană, București, 2008

BDD-A29730 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-18 22:00:04 UTC)